

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЄВРОПЕЙСЬКІ ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕСУ**

Освітня програма «Управління міжнародним бізнесом»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних економічних
відносин
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Європейські особливості бізнесу
Освітня програма	Управління міжнародним бізнесом
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна
Курс / семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни	
<p><i>Метою</i> викладання дисципліни є: оволодіння теоретичними та практичними основи ведення бізнесу на європейських ринках.</p>	
<p><i>Цілями</i> дисципліни є набуття знань і компетентностей щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • особливостей нормативного регулювання бізнесу в ЄС; • особливостей ринків Європи та стратегії проникнення на них; • особливостей роботи системи міжнародних інститутів, які формують правове середовище європейського бізнесу; • особливостей промислової, підприємницької, аграрної політики ЄС; • особливостей підприємництва у провідних галузях економіки ЄС; • особливостей ділової культури і значення крос-культурних відмінностей в європейському бізнесі; • особливостей професійної культури і підприємницької етики. 	
Компетентності	
<p>ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту. СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності. СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички. СК16. Здатність використовувати професійно-профільовані знання для створення суб'єктів міжнародного бізнесу інноваційного типу в бізнес-середовищі України та країн ЄС; СК17. Здатність використовувати професійно-комунікативні навички для представлення, обґрунтування та відстоювання економічних інтересів суб'єктів міжнародного бізнесу та реалізовувати їх в умовах цифрової економіки, логістики, інформаційних технологій.</p>	
Програмні результати навчання	
<p><i>В результаті навчання студент навчиться:</i></p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПРН 18. Знати основні тенденції інноваційної політики глобальних фірм та транснаціональних корпорацій; розуміти економіку інноваційної діяльності в плані розвитку ринкової економіки, менеджменту, маркетингу та бізнес-планування. ПРН 19. Організувати та здійснювати ефективні комунікації з представниками міжнародного бізнесу іноземною мовою в.т.ч через використання on-line платформ зв'язку та передачі даних.</p>	

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Загальна характеристика європейського бізнесу.	Вміти характеризувати сутність і мотивацію європейського бізнесу, основних суб'єктів та види бізнесу в ЄС, моделі та чинники його розвитку.	•

2.	Інституціональне забезпечення європейського бізнесу.	Знати і вміти пояснити принципи роботи системи міжнародних інститутів, які формують правове середовище європейського бізнесу. Знати основи промислової, підприємницької, аграрної політики ЄС.	•
3.	Нормативне регулювання заснування та ведення бізнесу в країнах ЄС	Знати процедури заснування, реєстрації бізнесу та нерухомого майна. Розуміти особливості процедури отримання дозволів (на будівництво, приєднання до електромереж тощо). Володіти інформацією щодо процедури розв'язання проблем неплатоспроможності.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
4	Нормативне регулювання доступу до фінансування та оподаткування бізнесу в країнах ЄС	Знати особливості та вимоги законодавства ЄС щодо отримання та обслуговування кредитів та доступу до інших форм залучення коштів. Знати особливості законодавства щодо захисту прав міноритарних акціонерів та порядку оподаткування бізнесу в країнах ЄС.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
5	Нормативне регулювання трудових відносин в країнах ЄС	Знати особливості та вимоги законодавства ЄС щодо працевлаштування та прав і відповідальності працівників підприємств різних форм власності. Розуміти механізм щодо врегулювання суперечок з приводу виконання трудових контрактів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
6	Основи корпоративного права в ЄС.	Знати основні організаційно-правові форми ведення бізнесу в ЄС. Володіти інформацією про діяльність європейських бізнес-асоціацій. Знати порядок ведення звітності та організацію платежів в ЄС.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
7	Захист прав споживачів в ЄС.	Знати правові норми та механізми реалізації прав споживачів в ЄС: гарантійні норми, відповідальність за недоброякісну продукцію, відповідальність за недобросовісну конкуренцію (рекламу, торгівельні методи, умови контракту, геоблокування). Знати механізм врегулювання суперечок у сфері прав споживачів	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
8	Технічне регулювання в ЄС.	Знати етапи еволюції технічного регулювання в ЄС і сфери гармонізації, міжнародні аспекти	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення,

		законодавства ЄС у сфері технічного регулювання. Знати європейські організації зі стандартизації, їх завдання та принципи роботи. Розуміти основи роботи механізму із забезпечення безпеки продукції, акредитації та ринкового нагляду.	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
9	Екологічні та галузеві аспекти технічного регулювання продажу промислової продукції в ЄС.	Знати вимоги щодо екомаркування, енергомаркування продукції, екодизайну приладів, що використовують енергію. Знати вимоги щодо назви та маркування текстильних волокон, косметичних виробів, хімічних речовин і суміші та будівельних матеріалів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
10	Регулювання продажу продуктів харчування в ЄС.	Знати загальні принципи та вимоги до безпечності продуктів харчування, гігієнічні вимоги до продуктів харчування. Знати принципи системи контролю за виробництвом продуктів харчування та маркування продуктів харчування, свіжозаморожених продуктів, продуктів з ГМО, органічних продуктів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
11	Регулювання надання послуг в ЄС.	Знати основні нормативи щодо регулювання ринку послуг в ЄС, вимоги щодо енергоефективності та пожежної безпеки в готелях. Знати порядок надання пакетних турів, права пасажирів автобусних перевезень та режим роботи водіїв. Знати особливості кредитного регулювання в ЄС та дистанційного продажу фінансових послуг, цифрового контенту і цифрових послуг.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
12	Аналіз ринків Європи та стратегії проникнення на них.	Навчитись проводити аналіз ринків країн ЄС та їх оцінку. Знати основні стратегії проникнення на ринки: експорт товарів та послуг, міжнародне ліцензування та франчайзинг. Європейські особливості спеціалізованого проникнення.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
13	Специфіка підприємництва у провідних галузях економіки ЄС.	Знати особливості ведення бізнесу в сфері промисловості, аграрного виробництва, торгівлі, страхового і банківського бізнесу, ринку цінних паперів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи
14	Етика і соціальна відповідальність бізнесу в ЄС.	Знати поняття ділової культури і значення крос-культурних відмінностей в європейському бізнесі.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення,

		Володіти основами професійної культури і підприємницької етики. Знати особливості ділового протоколу, традиції та особливості культури бізнесу в ЄС.	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
15	Основні тенденції розвитку європейського бізнесу.	Розуміти роль та форми інтернаціоналізації європейського бізнесу, основні тенденції та перспективи розвитку бізнесу ЄС в умовах глобалізації світової економіки і загострення конкуренції.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Питання для обговорення, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	30
Бали за самостійну роботу	20
Бали за письмову контрольну роботу	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на семінарах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
30	50	20	100

Система оцінювання знань студентів з дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретних завдань. ПК проводиться у формі презентацій (доповідей) за обраною студентами темою відповідно до методичних рекомендацій (мінімум 1 оцінка). Питома вага оцінки 30%. ПК також передбачає контроль за виконанням самостійної роботи (мін. 2 оцінки) за обраною темою відповідно до методичних рекомендацій. Питома вага оцінки 20%. За використання прикладних програм під час презентації додається 5 балів. ПК передбачає також одну письмову контрольну роботу. Питома вага оцінки 50%.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться за підсумком поточного контролю та додаткових балів, отриманих студентами під час семестру.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума оцінок за поточний контроль знань. Крім того, оцінка ПСК може бути підвищена за рахунок додаткових балів («перлинок»), зароблених студентами на лекціях за участь в обговоренні проблемних питань, розв'язування завдань та тестів під час лекцій (1 бал за кожну вдалу спробу). До оцінки ПСК також додаються 10 балів за кожний сертифікат, отриманий за проходження тренінгів чи он-лайн навчальних курсів з управління міжнародним бізнесом або з інших курсів, що є близькими до освітньої програми.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 5) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) знання оцінюються як з

теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за визначеними критеріями.

Критерії поточного оцінювання та оцінювання самостійної роботи (100 бальна система):

- «90 - 100» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

- «70 - 89» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

- «50 - 69» – частково володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

- «0 - 49» – не володіє, або фрагментарно і поверхнево володіє навчальним матеріалом. Викладає його без аргументації та обґрунтування під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки.

ПСК (підсумковий семестровий контроль) знань оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається помилок та похибок у лозіці викладу теорії або при аналізі практичного матеріалу;

«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Підсумковий семестровий контроль відображається в відомостях у 100 бальній системі за наведеною шкалою:

Шкала оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно з	FX

	можливістю повторного складання	
незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	1-25	F

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
Основна	
<p>1. Європейське бізнес-середовище: навч. посібник / О. А. Чугаєв – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020 – 183 с. https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5070/mod_book/chapter/880/ChugaievO_EuropeanBusinessEnvironment.pdf</p> <p>2. Бізнес-стратегії європейських компаній: навчальний посібник // Під загальною ред. В.В.Рокочої. - Київ: Університет економіки та права «Крок», 2018. - 213 с. https://library.krok.edu.ua/media/library/category/navchalni-posibniki/rokocha_0006.pdf</p>	
Додаткова	
<p>1. European Business 2nd Edition by Debra Johnson. - https://www.academia.edu/42156990/European_Business_2nd_Edition_by_Debra_Johnson</p> <p>2. Business Services in European Economic Growth Edited by Luis Rubalcaba and Henk Cox. - https://epdf.tips/business-services-in-european-economic-growth.html</p> <p>3. D. Johnson. European Business. - https://epdf.tips/european-business.html</p>	
Електронні ресурси	
<p>1. Знайти краще: яку країну Європи обрати для релокейту бізнесу. - https://mind.ua/openmind/20242873-znajti-krashche-yaku-krayinu-evropi-obrati-dlya-relokejtu-biznesu</p> <p>2. Як відкрити бізнес в Європі іноземцю в 2023 році. - https://migrant.biz.ua/dovidkova/emigracia/biznes-v-ievropi.html</p> <p>3. У якій країні Європи відкрити бізнес у 2023 році та сплачувати низькі податки? https://feodgroup.com/uk/news-uk/u-yakij-krayini-yevropi-krashhe-vidkriti-biznes-u-2022-roczita-splachuvati-nizki-podatki</p> <p>4. Бізнес у ЄС: як українським компаніям підкорити новий ринок. - https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/5/692220/</p> <p>5. Як у Європі впроваджують регулювання для бізнесу. - https://gk-press.if.ua/yak-u-yevropi-vprovadzhuvt-regulyuvannya-dlya-biznesu/</p> <p>6. Переваги відкриття бізнесу в Європі. - https://safir.ua/ua/perevagi-v%D1%96dkrittya-b%D1%96znesu-v-%D1%94vrop%D1%96.html</p> <p>7. Бізнес в Польщі для українців. - https://multi-viza.com.ua/pmzh-polshhi/pratsya/biznes-v-polshhi/</p> <p>8. Як українцям відкрити бізнес у Німеччині: покрокова інструкція. - https://mc.today/uk/yak-ukrayintyam-vidkriti-biznes-u-nimechchini-pokrokovaya-instruktsiya/</p>	

9. Що слід знати для вдалої співпраці з європейським бізнес-партнером. - <https://thepage.ua/ua/experts/yak-vdalo-spivpracyuvati-z-biznes-partnerom-iz-yevropi>

10. Де краще відкрити компанію у Європі ЄС у 2023
<https://lawrange.net/uk/de-krashhe-vidkriti-kompaniju-u-ievropi-ies-u-2022/>

11. Як відкрити магазин у Європі за франшизою. - <https://ain.business/2023/02/07/yak-vidkryty-magazyn-u-yevropi-za-franshyzoju-instrukciya-vid-zasnovnykiv-gali-baluvanoyi/>

12. Експорт, ринки ЄС та інтернаціоналізація бізнесу. Он-лайн курс.
<https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/ib102/IB102/about>

13. Як відкрити бізнес в Європі українцю? – YouTube. - https://www.youtube.com/watch?v=bevpp8aj_mI

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних економічних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 104. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://kmev.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Грушко Оксана Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/groups/2021045604705063
Викладач	Васильченко Сергій Миколайович Кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Контактна інформація викладача	Моб. тел. 050 - 3735986 Електронна пошта: Serhii.vasylchenko@pnu.edu.ua ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2650-2514

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до <u>Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»</u> (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши

	<p>наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)</u> (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).</p>

Викладач

Васильченко С.М.